

Adviesraad Sociaal Domein
Rivierweg 111
2903 AR CAPELLE AAN DEN IJSSEL

datum	kenmerk	uw kenmerk/brief van	doorkiesnummer
22 augustus 2023	1103246/1184686	09-06-2023	(010) 284 8932

onderwerp	behandeld door/e-mail
uitvoeringsplan Hoogwaardig Handhaven 2023-2026 Participatiewet, IOAW en IOAZ Sociale Zaken IJsselgemeenten	mw. E. Vis e.vis@capelleaandenijssel.nl

Geachte heer Bückmann,

Op 4 april 2023 hebben wij u het Uitvoeringsplan Hoogwaardig Handhaven Participatiewet, IOAW, IOAZ 2023-2026 van de GR IJsselgemeenten Sociale Zaken toegezonden.
Op 9 juni 2023 ontvingen wij uw reactie.

Wij danken u voor het advies over het Uitvoeringsplan Hoogwaardig Handhaven. Uw reactie toont betrokkenheid bij de materie, de mensen die het aangaat en de mensen die het uitvoeren. U gaat positief-kritisch in op de beleidsuitgangspunten en doet uw suggesties ten aanzien van de uitvoering. De uitvoering van het beleid is een verantwoordelijkheid van de GR IJsselgemeenten Sociale Zaken. Onze reactie op uw advies is dan ook met hen afgestemd.

In onze reactie volgen wij de indeling van uw advies:

Algemeen oordeel

Het doet ons deugd dat u in uw algemeen oordeel de voortzetting van het huidige beleid Hoogwaardig Handhaven onderschrijft, waarvan preventie, uitgaan van vertrouwen en maatwerk belangrijke uitgangspunten zijn.

1. Missie en doelstellingen

Overbrugging van de periode tussen werk en uitkering, aandacht voor laaggeletterdheid en het onderscheid tussen fraude en fouten zijn onderwerpen die uw aandacht hebben met betrekking tot de missie en doelstellingen.

Reactie: Dat heeft zeer zeker onze aandacht.

Wilt u bij beantwoording het kenmerk vermelden.

Rivierweg 111	Telefoon: 14010
Postbus 70	Telefax: 010 - 2848800
2900 AB Capelle aan den IJssel	BTW nummer: 001877045B05
www.capelleaandenijssel.nl	IBAN: NL41INGB0006691797
gemeente@capelleaandenijssel.nl	BIC nummer: INGBNL2A

2. Inhoud van het concept Hoogwaardig Handhaven

U benadrukt het belang van het toepassen van maatwerk bij de 'cirkel van naleving' en de beschikking van voldoende capaciteit en professionaliteit.

Reactie:

De GR IJsselgemeenten Sociale Zaken streeft naar dienstverlening waarbij - waar nodig - maatwerk wordt geleverd aan de klanten die een beroep doen op de Participatiewet. Waar de situatie daarom vraagt wordt de dienstverlening geïndividualiseerd. Aanpak van misbruik blijft echter noodzakelijk om draagvlak en solidariteit te behouden voor de sociale zekerheid. Gevoelsmatig kan hier een spanningsveld ontstaan. Zeker nu de rechtspraak ook steeds meer onderzoek en zorgvuldigheid verlangt. Handhaving staat echter niet op gespannen voet met maatwerk en dienstverlening. Handhaven is namelijk een integraal en onmisbaar onderdeel van de dienstverlening. Met andere woorden: handhaven is ook dienstverlening.

Bij handhaven binnen de Participatiewet gaat het uiteindelijk om controle. De klant kan echter ook gebaat zijn bij de interventie van een handhaver. Denk bijvoorbeeld aan werkgevers die klanten als vrijwilliger inzetten met behoud van hun uitkering, terwijl er feitelijk reguliere arbeid wordt verricht. Dan is er geen sprake van zwart werk door een klant, maar van uitbuiting door een werkgever.

Onder handhaven verstaan wij dan ook dat wij er voor zorgen dat iedere klant krijgt waar hij recht op heeft. Niet meer, maar ook niet minder.

Een onderdeel van handhaven is controleren of de regels correct zijn nageleefd. Is dat niet het geval, dan volgt in principe een sanctie. Maar allereerst wordt de vraag gesteld waarom de regels niet zijn nageleefd. Om een indruk te geven: Kent de klant de regels niet of wil hij de regels niet naleven? Was het duidelijk hoe de informatie aangeleverd moest worden? Misschien heeft de klant de gegevens wel degelijk ingeleverd, maar is hij administratief onhandig, waardoor ze onbedoeld nog niet compleet zijn. Of een klant ontmoette een nieuwe vriend of vriendin en die bleef steeds vaker een nachtje slapen. Wat is het moment om dat te melden? Dit kan geheel onbedoeld te laat gedaan worden. Met de informatie die door al deze vragen wordt verkregen kan de handhaver een rode draad ontdekken, waarmee de afdeling Sociale Zaken de voorlichting en dienstverlening kan verbeteren.

3. Relevante ontwikkelingen voor Hoogwaardig Handhaven

Met betrekking tot de relevante ontwikkelingen voor Hoogwaardigheid Handhaven benadrukt u het belang van maatwerk, ruimte om bij niet naleving corrigerend te handelen en de toepassing in de praktijk van relevante wetenschappelijke en vakkennis, zoals gedragswetenschappen, de omgekeerde toets, maatwerkproof werkprocessen en onderscheid tussen fouten en fouten.

Reactie:

Medewerkers worden continu getraind en voorgelicht op gespreks- en benaderingstechnieken waaronder bijvoorbeeld stress-sensitieve gespreksvoering. Ook aan de actuele ontwikkelingen in de jurisprudentie en de aanstaande wetswijzigingen wordt veel aandacht besteed. Medewerkers hebben de ruimte en de vrijheid om maatwerk toe te passen wanneer de situatie daarom vraagt.

4. Uitwerking van de doelstellingen

Bij de uitwerking van de doelstellingen stelt u een aantal vragen en doet u een aantal suggesties:

A. Het is belangrijk groepsvoorlichtingen dichtbij te houden i.v.m. reiskosten en andere kosten.

Reactie:

Het uitgangspunt is dat groepsvoorlichtingen plaats vinden bij het Werkplein IJsselgemeenten. Klanten voor wie de reisafstand of kosten een belemmering vormen, kunnen hierover contact opnemen met IJsselgemeenten.

B. Zorg dat de nieuwsbrief en website geschikt zijn voor laaggeletterden en anderstaligen.

Reactie:

Dit heeft de aandacht en hier wordt constant aan gewerkt. Begin juni kregen www.ijsselgemeenten.nl en wsprijnmondijsselgemeenten.nl de A-status toegekend wat betreft digitale toegankelijkheid.

C. Worden informatie brieven beoordeeld op leesbaarheid? Zo ja, door wie?

Reactie:

Dit heeft de aandacht en er wordt constant aan verbeteringen gewerkt. Medewerkers krijgen handvatten voor het gebruik van eenvoudige taal.

D. Hoe worden handhavingsacties respectvol uitgevoerd? Zijn er objectieve criteria voor het opstellen van het risicoprofiel.

Reactie:

Handhaving is een onderdeel van de dienstverlening door IJsselgemeenten. Voor alle dienstverlening is het uitgangspunt dat Capellenaren en andere betrokken partijen respectvol worden bejegend en benaderd. Dat is ook nodig. Handhavers hebben namelijk ook een rol in het signaleren van schrijnende situaties. Van de handhavers wordt nadrukkelijk verwacht dat zij, indien nodig, hulp inschakelen van bijvoorbeeld een sociaal team. Er is dan geen sprake van fraude, maar van hulpbehoefendheid.

Helaas is er niet altijd sprake van goede trouw en proberen sommige klanten willens en wetens misbruik te maken van de regels. Ter illustratie: een klant die al jaren een klusbedrijf runt, maar deze zaak op naam van zijn zoon heeft gezet omdat hij anders zijn uitkering kwijt zou raken. In zulke gevallen past een sanctie. Alleen op die manier voorkomen we uitwassen met betrekking tot misbruik. Een handhaver moet dus ook kunnen doorzetten op momenten dat fraude wordt geconstateerd, maar ook dan blijft het uitgangspunt dat de klant op dezelfde respectvolle wijze wordt benaderd.

Kortom: de handhavers hebben een bijzonder veelzijdige taak, waarbij zij adequaat met verschillende individuele situaties om moeten kunnen gaan.

Criteria voor risicoprofielen worden voornamelijk ingegeven door jurisprudentie. IJsselgemeenten gaat hier zorgvuldig mee om en laat zich juridisch adviseren voordat er risicoprofielen gedefinieerd worden.

E. Graag blijven wij op de hoogte van voorbeelden van aanpassingen naar aanleiding van klanttevredenheidsonderzoek.

Reactie:

Dit kan in de reguliere overleggen van de Adviesraad Sociaal Domein aan de orde komen.

F. Controleren op maat: wat zijn de objectieve criteria om te bepalen of er grotere kans is op het niet naleven van regels?

Reactie:

Het bepalen van criteria om te beoordelen of er een grotere kans is op het niet naleven van regels hangt af van de specifieke context en situatie. In algemene zin kan gezegd worden dat het belangrijk is dat regels duidelijk worden gecommuniceerd en gemakkelijk te begrijpen zijn. Dan zullen mensen de regels makkelijker naleven.

De regels proberen wij duidelijk te maken in onze beschikkingen, brieven, gesprekken met de klant en het onlangs vernieuwde Rechten- en Plichtenboekje. Wanneer mensen geen voorlichtingsbijeenkomst hebben bijgewoond, of wanneer er inmiddels langere tijd is verstreken, kunnen het soms de objectieve criteria zijn die een grotere kans op het niet naleven van de regels met zich meebrengen. Ook dan is maatwerk – de waarom-vraag stellen – belangrijk.

G. We zijn verheugd te lezen dat de FIP-methode wordt toegepast. We wijzen hierbij op het risico dat er ingegaan wordt op de privésfeer van de client wat niet direct dient tot het beantwoorden van de aan de orde zijnde 'hulpvraag'.

Reactie:

De vragen die gesteld worden in het kader van FIP, zijn relevante vragen welke tot doel hebben om de (Participatie)wet uit te voeren. Deze gesprekken liggen meer op het terrein van de doelmatigheid. Wij willen bijdragen om problemen weg te nemen en de klant te helpen met als doel een actieve deelname aan de maatschappij of zelfs een toetreding tot de arbeidsmarkt.

H. Het hebben van een doelstelling om 500 onderzoeken te doen kan een negatieve uitwerking hebben in de praktijk. Het wordt een doel op zich in plaats van dat het een middel is om te handhaven. We adviseren om meer uit te gaan van kwaliteit dan kwantiteit.

Reactie:

Wij nemen uw advies over. Het aantal van 500 onderzoeken is gebaseerd op ervaringscijfers en is geen target die gehaald moet worden.

Resultaten en verantwoording

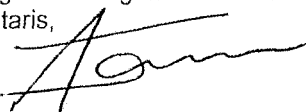
U stelt voor de tekst van de tweede alinea positiever te formuleren en doet daarvoor een concreet voorstel, namelijk: 'Dat goede voorlichting werkt blijkt uit (mogelijk) minder aanvragen en een lager percentage afgewezen aanvragen en/of sancties.

Reactie: De originele tekst kan als zodanig worden gelezen, dan wel begrepen.

Tot slot

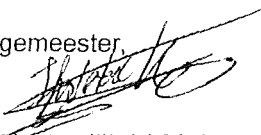
Wij danken u nogmaals voor uw bijdrage. Bijgevoegd vindt u ons besluit over Uitvoeringplan Hoogwaardig Handhaven Participatiewet, IOAW, IOAZ 2023-2026. Besluitvorming over het Uitvoeringsplan door de gemeenteraad staat gepland voor 25 september 2023, met behandeling in de raadscommissie Samenleving en Economie op 11 of 12 september 2023. U bent van harte uitgenodigd om de behandeling door de gemeenteraad bij te wonen.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris,

A.L. Duijmaer van Twist

de burgemeester,

H.D. Westerdijk LLM, loco

Bijlage 1.